

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Данєва Інна, Заболотна Наталя

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Стаття присвячена дослідженню загальних організаційних засад функціонування інформаційно-комунікативних підрозділів органів публічної влади в Україні. Визначено сутність інформації та комунікації, як ключових понять інформаційно-комунікативного супроводу діяльності органу публічної влади. Вказано на мету інформаційно-комунікативної політики органів публічної влади. Окреслено призначення інформаційно-комунікаційних технологій органів публічної влади.

Проаналізовано ключові нормативно-правові аспекти організації діяльності інформаційно-комунікативних підрозділів органів публічної влади. Акцентовано увагу на функціях інформаційно-комунікативних підрозділів органів публічної влади. Особлива увага приділяється класифікації завдань та повноважень інформаційно-комунікативних підрозділів органів публічної влади, з огляду на зростаючу роль забезпечення інформаційного супроводу сучасних органів публічної влади.

Фрагментарно окреслено значення діяльності інформаційно-комунікативних підрозділів органів публічної влади у налагодженні ефективного електронного урядування. Загалом результати дослідження дозволяють виявити основні організаційні засади функціонування інформаційно-комунікативних підрозділів органів публічної влади.

Ключові слова: інформація, комунікація, орган публічної влади, інформаційно-комунікативний підрозділ, інформаційна система, електронне урядування.

В сучасних умовах розвитку суспільства не втрачає актуальності звернення до інформаційних ресурсів та налагодження ефективного інформаційно-комунікативного супроводу діяльності органу публічної влади, що багато в чому визначає ефективність управління державою на всіх рівнях. Адже, публічне управління здійснюється насамперед в інформаційному просторі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження вітчизняної практики функціонування інформаційно-комунікативних підрозділів органів публічної влади фрагментарно здійснюють вчені: Витко Т. Ю. [1], Горбата

Л.П. [2], Дзюндзюк В. Б. [3], Карпенко О. [4], Лещинська Д. А. [5], Новосад В. [6], Токар М. [10] та ін.

Мета статті полягає у вивченні організаційних засад функціонування інформаційно-комунікативних підрозділів органів публічної влади.

Потреби системи управління у засобах комунікації прямо залежать від його функцій у суспільстві, системи публічної служби, чисельності інформаційно-комунікативних підрозділів, способів прийняття управлінських рішень, масштабу держави та багатьох інших чинників. Управління на публічному рівні також передбачає всебічне використання інформаційних ресурсів, орієнтованих на публічну управлінську діяльність. Інформація у публічному управлінні, по суті, гарантує інформаційне забезпечення та інформаційний супровід у вирішенні завдань політичного, економічного та соціального характеру, у сфері особистісної, суспільної та державної безпеки.

У нормативному аспекті визначення поняття «інформація» регламентоване Законом України «Про інформацію», згідно із ч. 1 ст. 1 якого інформація визначається як будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді [7].

Сукупність інформації, яка перебуває в обігу органів публічної влади, слід вважати державними інформаційними ресурсами, визначення яких регламентоване ч. 1 ст. 1 Закону України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України» [8].

Комунікація є основним та сполучним процесом у здійсненні управлінської діяльності. Комунікативний процес є необхідною передумовою становлення, розвитку та функціонування всіх соціальних систем, адже за допомогою комунікації здійснюється управління, тому вона являє собою соціальний механізм, за допомогою якого виникає та реалізується влада у суспільстві [2, с. 43].

Мета інформаційно-комунікативної політики органів публічної влади – створення, зокрема, ефективної системи інформування мешканців про роботу органів публічної влади, сприяння розвитку інформаційних каналів, покращення взаємодії влади та населення.

Сьогодні створення кадрового потенціалу органів публічної влади як головного інтелектуального та професійного ресурсу українського суспільства, є одним з головних напрямів державної кадрової політики. І однією зі сфер вдосконалення системи підготовки професійних кадрів є

комунікації, які використовуються як у повсякденному житті простих людей, так і у роботі фахівців.

Практичну безпосередню роботу з інформаційними ресурсами та комунікативну функцію органу публічної влади здійснює спеціалізований підрозділ (управління, відділ, комітет, департамент), який повинен відстежувати інформаційні потоки, узагальнювати інформацію з усіх питань; систематизувати оцінки конкретних проблем; формулювати висновки. Оскільки якість прийнятих органом публічної влади рішень залежить від надійності, своєчасності та повноти інформації [4, с. 134].

Зазначимо, що структура такого підрозділу, чисельність його працівників та положення про нього затверджується в установленому порядку розпорядженням очільника органу публічної влади. При цьому, державні службовці підрозділу призначаються на посади та звільняються з посад відповідно до вимог законодавства про державну службу. Поточна діяльність інформаційно-комунікативних підрозділів органів публічної влади здійснюється на основі планів роботи, затверджених керівником.

Для здійснення функцій, покладених на інформаційно-комунікативний підрозділ органу публічної влади, його очільник та інші працівники, які є державними службовцями, наділяються необхідними правами і несуть відповідальність згідно з Законом України «Про державну службу» [9] та іншими нормативними правовими актами, що регулюють порядок і умови проходження державної служби, положенням і посадовими інструкціями.

Організаційні засади діяльності інформаційно-комунікативних підрозділів органів публічної влади передбачають виконання такими підрозділами певного набору функцій, зокрема: передача інформації; контроль; мотивація; аналіз; втілення комунікації тощо.

До завдань інформаційно-комунікативних підрозділів органів публічної влади слід віднести такі: інформаційна підтримка управлінських процесів; пошук та обробка інформаційних джерел та комунікація із суб'єктами споживання інформаційних ресурсів; розрахунок складових елементів інформаційних ресурсів, періодичності циркуляції та форматів надання інформації; обслуговування технічних засобів для роботи з інформацією; контроль резерву кваліфікованих кадрів, здатних працювати з інформаційними ресурсами; забезпечення інформаційної відкритості та прозорості рішень, що формуються органом публічної влади, забезпечення гарантій права громадян на вільний доступ до інформації щодо таких рішень; забезпечення сучасної телекомунікаційної інфраструктури органу

публічної влади; забезпечення інформаційної безпеки у всіх сферах [3, с. 32].

Отже, завдання інформаційно-комунікативних підрозділів органів публічної влади, як складового елемента державного управління, є об'ємними та багатограними. Адже, від ступеня інтеграції інформаційного забезпечення в управлінські процеси залежить те, наскільки ефективною буде діяльності органів публічної влади.

Як ми виявили, інформаційно-комунікативний супровід публічного управління інформаційно-комунікативними підрозділами органів публічної влади передбачає розробку та всебічне використання інформаційних технологій в органах влади. Обов'язковими умовами впровадження даних технологій є наступні: наявність висококваліфікованого персоналу відповідної кваліфікації та підготовки; належне фінансово-економічне та матеріально-технічне забезпечення; відкритість та публічність управлінської діяльності органів влади всіх рівнів; доступність інформаційно-комунікаційних технологій; сучасна інфраструктура інформаційних послуг; подолання надмірності та дублювання функціоналу державних управлінських структур; виконання фінансових планів по інформаційно-комунікативних проектах [10, с. 7].

Інформаційно-комунікативне забезпечення публічного управління неможливе без програмних продуктів, які обробляють, систематизують та аналізують величезні інформаційні потоки інформації, організують повноцінні пошукові процеси та надають доступ до інформаційних ресурсів. Освоювати дані програми, навчати персонал має відповідний інформаційно-комунікативний підрозділ органів публічної влади, який реалізує інформаційне забезпечення та інформаційний супровід власної управлінської діяльності [1, с. 37].

Величезні можливості інформаційного забезпечення надають Інтернет-технології. На сучасному етапі кожна владна структура має власний сайт, на якому висвітлюється та аналізується робота даної структури, розкривається обов'язкова нормативно-правова інформація.

Дослідники проблем електронного уряду виокремлюють декілька етапів розвитку веб-представництв органів публічної влади, що асоціюються одночасно зі ступенями розвитку електронного уряду в цілому. Наприклад, модель розвитку електронного уряду, побудована Бестоу, Дюлеві та Маргеттс (Bastow, Du-leavy & Margetts Model of e-Government Development), що може бути ефективною в умовах інформаційно-комунікативного простору органів публічної влади України, представлена на рис. 1.

Базовий сайт	Публікація інформації	Розвиток взаємодії	Розвиток трансакцій	Повна інтеграція
Первинне розміщення інформації в мережі Інтернет	Наповнення веб-ресурсу інформацією	Можливості пошуку інформації, завантаження документів, посилання на інші ресурси, поштові форми	Отримання послуг, швидкий перехід між урядовими структурами, організаціям и міжвідомчих послуг	Довгострокова ціль проектів електронного уряду. Організація єдиної точки електронного доступу до всього спектру послуг та інформації

Рис. 1. Модель розвитку електронного уряду

Джерело: сформовано на основі [6]

Відповідно до даної моделі веб-представництво органів публічної влади в інтернеті проходить п'ять ступенів розвитку: базовий сайт; опублікування інформації; розвиток взаємодії; розвиток трансакцій; повна інтеграція. Етапи розвитку електронного уряду відображають процес нарощування кількості та складності онлайн-послуг – від простого надання інформації до організації фінансових та інших трансакцій.

Іншим важливим складовим елементом інформатизації процесів публічного управління, що реалізуються, зокрема, інформаційно-комунікативними підрозділами органу публічної влади, є процес інформаційно-комунікативної підтримки та взаємодії зі ЗМІ [5, с. 52].

Таким чином, процес інформаційно-комунікативного забезпечення публічного управління – це організація інформаційних потоків при формуванні, перетворенні, передачі та сприйнятті наявної інформації. А процес інформаційно-комунікативного забезпечення управлінських функцій є взаємопов'язаним і взаємозалежним інформаційно-комунікативним комплексом, формами та способами надання, які забезпечують успішне вирішення управлінських проблем.

На закінчення зазначимо, що зростаюча важливість інформаційно-комунікативної взаємодії призводить до вбудовування інформаційної та

комунікативної функції в усі види управлінської діяльності, що свідчить про те, що інформаційно-комунікативне забезпечення перетворюється на умову ефективності діяльності органів публічної влади. Безпосередня задача з реалізації інформаційно-комунікативної діяльності покладена на спеціальні структурні підрозділи в організаційній структурі апарату органу публічної влади, а саме – на інформаційно-комунікативні підрозділи. Ефективне функціонування зазначених підрозділів дозволяє налагодити процес реалізації державної політики у контексті появи якісно нової соціальної системи, головною цінністю якої є інформація, знання, комунікація, а також підвищити ефективність публічного управління.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Витко Т. Ю. Державний службовець в контексті наближення владних інституцій України до європейських стандартів. *Становлення публічного адміністрування в Україні: матеріали ІХ Всеукр. міжвуз. конф. студентів та молодих учених / за заг. ред. О. Б. Кіревої*. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2018. С. 37-40.
2. Горбата Л.П. Діяльність структурних підрозділів органів публічної влади в контексті забезпечення їх інформаційної відкритості. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: Державне управління Том 30 (69) № 3 2019. С. 42-47.
3. Дзюндзюк В. Б. Інструменти підвищення ефективності діяльності органів публічної влади. *Публічне управління XXI століття: традиції та інновації*: зб. тез XVII Міжнар. наук. конгресу, 27 квітня 2017 р. Харків: Вид-во ХарPI НАДУ "Магістр", 2017. С. 31-33.
4. Карпенко О., Дуда А. Інформаційно-комунікативна діяльність виконавчих органів місцевих рад в Україні. *Ефективність державного управління*. 2017. Вип. 4. С. 133–140.
5. Лещинська Д. А. Комунікативний механізм в державному управлінні. *Теорія і практика актуальних наукових досліджень* (м. Запоріжжя, 28-29 вересня 2018 р.). Херсон: Видавничий дім "Гельветика", 2018. С. 51-52.
6. Новосад В. Інформаційно-комунікативний супровід діяльності органів публічної влади. *Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах інноваційного розвитку економіки*. Тернопіль: ТНЕУ, 2020. С. 353-356.
7. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. ст.650. (Зі змінами та доповненнями).

8. Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України: Закон України від 23 лютого 2006 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. ст.258. *(Зі змінами та доповненнями)*.
9. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року. *Відомості Верховної Ради*. 2016. № 4. ст.43. *(Зі змінами та доповненнями)*.
10. Токар М. Інформаційно-аналітична діяльність в органах публічної влади. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2021. 32 с.

Логайчук Віталій, Маєвська Анастасія, Малінін Володимир

ХАРАКТЕРИСТИКА НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

У статті подано перелік та характеристику нормативно-правових актів, які визначають функціонування державної влади в Україні. Сформульовано проблемні питання та визначено напрями удосконалення законодавчої бази в Україні.

Ключові слова: закон, акт, влада, повноваження, децентралізація.

У законодавстві України нормативним актом, який є підґрунтям для формування та функціонування публічного управління, є Конституція України (Далі - КУ), яка утверджує основоположні складові конституційного ладу, адміністративно-територіального устрою. Відповідно, впровадження механізмів публічного управління мають здійснюватися згідно з її положеннями.

Стаття 6 КУ визначає, що державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову, стаття 7 КУ містить положення, що в Україні визнається і гарантується місцеве самоврядування. Стаття 132 КУ визначає, що територіальний устрій України ґрунтується на засадах єдності та цілісності державної території, поєднання централізації та децентралізації у здійсненні державної влади, збалансованості і соціально-економічного розвитку регіонів, з урахуванням їх історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних і культурних традицій. Стаття 133 КУ визначає, що систему адміністративно-територіального устрою України складають: Автономна Республіка Крим, області, райони, міста, райони в містах, селища і села.

Також КУ визначає демократичні правові способи публічного управління та адміністрування безпосередньо громадянами, а також через органи державної влади та місцевого самоврядування. Громадяни здійснюють волевиявлення через вибори, референдум, а також інші форми безпосередньої демократії [1, ст.5, 69]. Виконавча влада в областях та